

Kujawsko-Pomorski Fundusz Rozwoju – jak wydatkować i nadal mieć środki?

Kamila Radziecka

Prezes Zarządu, Kujawsko-Pomorski Fundusz Rozwoju

Spółeczności lokalne i regionalne najlepiej funkcjonują wtedy, kiedy się samzarządzają. Pociąga to jednak za sobą odpowiedzialność za zapewnienie ciągłości działania oraz rodzi inne wyzwania – potrzeb jest dużo, a środków zawsze za mało. Konieczne są takie decyzje, które zminimalizują utratę kapitału i zapewnią tym samym ciągłość finansowania inwestycji rozwojowych w regionie. I tu właśnie pojawia się dylemat: co zrobić, żeby wydać, a jednak mieć? W jaki sposób dystrybuować środki unijne? Jak z tym problemem radzi sobie Kujawsko-Pomorski Fundusz Rozwoju?

W zdecydowanej większości polskich regionów zostały już powołane regionalne fundusze rozwoju (RFR), umocowano je w stosownych dokumentach strategicznych i wyposażono w określone zasoby finansowe. Ich schemat instytucjonalny, organizacyjny i kompetencyjny w poszczególnych województwach bardzo się różni. Różnice pomiędzy tymi instytucjami wynikają jednak w dużym stopniu z troski o to, aby środki pieniężne trafiały na rynek tam, gdzie zdiagnozowano jego zawodność i brak możliwości inwestowania w rozumieniu komercyjnym.

Środowisko regionalnych funduszy rozwoju różni także skala działania, zarówno pod względem alokacji środków, jak i źródeł powierzonego kapitału. Do tej pory prawie wszystkie regionalne fundusze rozwoju zajmowały się dystrybucją byłych środków unijnych o charakterze zwrotnym, które – po co najmniej jednokrotnym wykorzystaniu – traciły, co do zasady, atrybut pieniądza europejskiego, lecz bynajmniej nie publicznego. Tak funkcjonowały wszystkie fundusze rozwoju, poza jednym: Kujawsko-Pomorskim Funduszem Rozwoju sp. z o.o.

W województwie kujawsko-pomorskim działanie wyprzedziło uregulowania legislacyjne i formalne zapisy w dokumentach strategicznych. Od samego początku zaczęliśmy od „najtrudniejszego” pieniądza, czyli unijnego. I nie myśleliśmy wtedy o wyodrębnionej strukturze instytucjonalnej, ale o zbudowaniu kompetencji – zaczynając od dalszego, efektywnego działania.

W naszym regionie fundusz rozwoju – w dzisiejszym rozumieniu funkcjonalnym – działa już od 2010 roku, czyli od pierwszej pełnej perspektywy finansowej dla Polski na lata 2007–2013, w której zarządy województw stały się pełnoprawnymi instytucjami zarządzającymi dla regionalnych programów operacyjnych. To wtedy właśnie, w strukturze ówczesnego regionalnego funduszu pożyczkowego, powstały podwaliny do zarządzania funduszem powierniczym, poprzez podpisanie pierwszej w skali kraju unijnej umowy na zwrotne finansowanie MŚP z podmiotem regionalnym, w odróżnieniu od innych województw, gdzie taką rolę pełnił Bank Gospodarstwa Krajowego. Wówczas do dyspozycji regionalnego funduszu powierniczego pozostawiono 40 mln zł.

Po pozytywnych efektach realizacji tej umowy, władze regionu w 2016 r. powołały do życia spółkę Kujawsko-Pomorski Fundusz Rozwoju i w 2017 r. powierzyły jej kapitał w kwocie ponad 650 mln zł, z czego 469 mln zł to finansowanie unijne z regionalnego programu operacyjnego na lata 2014-2020, także przeznaczone na wsparcie MŚP. Od 2010 roku z tych środków sfinansowano ponad trzy tysiące umów pożyczkowych i poręczeniowych wspierających inwestycje w rozwój MŚP.

Kapitał powierzony KPFR na lata 2021-2027 to 1,6 mld zł, w tym 830 mln zł wdrażanych w ramach kolejnego projektu unijnego. Od teraz finansujemy nie tylko MŚP, ale także jednostki samorządu terytorialnego, inne podmioty działające w sferze publicznej, wspólnoty i spółdzielnie mieszkaniowe, a zakres wsparcia poszerzamy o odnawialne źródła energii, termomodernizację budynków czy gospodarkę obiegu zamkniętego.

Dziś jesteśmy na starcie kolejnej europejskiej siedmioletki, czyli 2021-2027. I konsekwentnie podejmujemy nowe wyzwania. Aktualnie kapitał powierzony KPFR to już 1,6 mld zł, w tym 830 mln zł wdrażanych w ramach kolejnego projektu unijnego. Od teraz finansujemy nie tylko MŚP, ale także jednostki samorządu terytorialnego, inne podmioty działające w sferze publicznej, wspólnoty i spółdzielnie mieszkaniowe, a zakres wsparcia poszerzamy o odnawialne źródła energii, termomodernizację budynków czy gospodarkę obiegu zamkniętego. Uzupełniamy także swoje portfolio o bezpośrednie finansowanie inwestycji/programów regionalnych istotnych dla rozwoju województwa.

Ten krótki rys historyczny pokazuje, że chcieć to móc, że ambitne cele prowadzą do satysfakcjonujących efektów, że samorządy potrafią się dobrze samo(z)arządzić. Inwestycja w kompetencje szeroko rozumianej administracji regionalnej poprzez stawianie jej coraz wyższej poprzeczki po prostu się opłaca – daje władzom województw możliwości zaspokajania potrzeb wspólnoty samorządowej.

Prawdopodobnie większość regionalnych funduszy rozwoju będzie rosła w siłę w miarę powierzania kolejnych środków postunijnych z zakończonej właśnie perspektywy 2014-2020. Ze względu na mniejsze ograniczenia formalno-prawne, stanowią one doskonałe źródło finansowania inwestycji regionalnych, także w obszarach ważnych społecznie czy tworzących sprzyjające warunki do rozwoju województw. Środki te mogą także znacząco wspomóc czy wręcz umożliwić w niektórych przypadkach realizację zadań współfinansowanych z brukselskiego budżetu poprzez odpowiedni montaż finansowy. Wykorzystanie funduszu powierniczego do: uzupełnienia wkładu własnego, wymaganego co do zasady w każdym unijnym projekcie, finansowania elementów niemożliwych do pokrycia z bieżących dotacji, a niezbędnych do osiągnięcia założonych efektów, czy wsparcia pomostowego do czasu refundacji poniesionych wydatków, daje nie tylko możliwość wykonania projektu, ale także, w określonych przypadkach, zmniejsza poziom wskaźnika zadłużenia w budżecie. Ma to fundamentalne znaczenie przy realizacji trzeciej już unijnej perspektywy finansowej, ponieważ rezerwy samorządów, do tej pory bardzo aktywnych w pozyskiwaniu dotacji europejskich na wskaźniku zadłużenia, w niektórych przypadkach już nie ma. W tej sytuacji mamy zatem do czynienia z kilkoma pozytywnymi efektami zaangażowania środków z tzw. re-użycia 2014-2020 jednocześnie. Warto wziąć pod uwagę właśnie taki scenariusz przeznaczenia tego kapitału, ze względu na istotny efekt synergii i skumulowanych rezultatów.

Wykorzystanie funduszu powierniczego do uzupełnienia wkładu własnego, finansowania elementów niemożliwych do pokrycia z bieżących dotacji czy wsparcia pomostowego do czasu refundacji poniesionych wydatków daje nie tylko możliwość wykonania projektu, ale także zmniejsza poziom wskaźnika zadłużenia w budżecie.

Bez względu na realizowane cele, nie możemy zapomnieć o efektywności wykorzystywania tego kapitału, czyli o takim podejmowaniu decyzji, które minimalizując jego utratę, zapewniają tym samym ciągłość finansowania inwestycji rozwojowych w regionie. W tym miejscu wróćmy do tytułowego pytania: jak wydatkować i nadal mieć środki?

Zastosowanie zwrotnego mechanizmu finansowania inwestycji regionalnych pozwala wydać i nadal mieć. Preferencyjne warunki pożyczek, w tym niższe od rynkowego oprocentowanie, adekwatnie długi do zakresu inwestycji okres spłaty i karencja dają możliwość takiego skonfigurowania warunków zwrotu pożyczonych funduszy, żeby stały się one akceptowalne dla większości budżetów. I, co najważniejsze, zapewniają spływ zasobów i sukcesywne finansowanie kolejnych ważnych dla mieszkańców regionu przedsięwzięć.

Zastosowanie zwrotnego mechanizmu finansowania inwestycji regionalnych pozwala wydać i nadal mieć. Preferencyjne warunki pożyczek, w tym niższe od rynkowego oprocentowanie, adekwatnie długi do zakresu inwestycji okres spłaty i karencja dają możliwość takiego skonfigurowania warunków zwrotu pożyczonych funduszy, żeby stały się one akceptowalne dla większości budżetów.

Rozpędzamy się teraz na dobre z wdrażaniem perspektywy 2021-2027, przybywa środków z zakończonych już programów 2014-2020, ale to nie wszystkie potencjały dostępne dla regionalnych funduszy rozwoju. Na szczególną uwagę, w tym w kontekście finansowania inwestycji regionalnych, zasługuje nareszcie uruchomiony i poddawany właśnie rewizji Krajowy Plan Odbudowy. Regionalne fundusze rozwoju już w 2021 roku zgłaszały akces do systemu dystrybucji środków pożyczkowych z tego programu w regionach. Proponowaliśmy stworzenie platformy współpracy między regionami a rządem, której zadaniem byłoby wypracowanie zasad i warunków wdrażania pożyczek w poszczególnych regionach na cele określone w KPO i strategiach wojewódzkich. Wówczas nie zauważono naszego potencjału ani doświadczenia. Liczymy na to, że tym razem będzie inaczej.

O autorce

Kamila Radziecka – menadżer, praktyk, wdrożeniowiec. W latach 2008-2017 jako dyrektor departamentu w Urzędzie Marszałkowskim odpowiadała za wdrażanie Regionalnego Programu Operacyjnego dla Województwa Kujawsko-Pomorskiego na lata 2007-2013. Od lutego 2018 roku Prezes Kujawsko-Pomorskiego Funduszu Rozwoju sp. z o.o. Członek wielu zespołów i grup eksperckich związanych ze środkami europejskimi i rozwojem regionalnym, w tym zajmujących się tworzeniem regionalnych strategii rozwoju, innowacyjności, inteligentnych specjalizacji, regionalnych programów operacyjnych. Jako współzałożycielka i członek Zarządu Ogólnopolskiego Stowarzyszenia Regionalnych Funduszy Rozwoju, czynnie bierze udział w działaniach na rzecz rozwoju i popularyzacji instrumentów zwrotnych w oparciu o Regionalne Fundusze Rozwoju.

Fundusze Europejskie
dla Kujaw i Pomorza

Rzeczpospolita
Polska

Dofinansowane przez
Unię Europejską

Samorząd Województwa
Kujawsko-Pomorskiego

Samorząd Województwa
Kujawsko-Pomorskiego

Urząd Marszałkowski
Województwa
Kujawsko-Pomorskiego
w Toruniu

Współfinansowano ze środków
pozostających w dyspozycji
Samorządu Województwa
Kujawsko-Pomorskiego

Partnerzy

SAMORZĄD
WOJEWÓDZTWA POMORSKIEGO

GDAŃSK

Pomorski Fundusz Rozwoju
sp. z o.o. z siedzibą w Gdańsku

Spółka Samorządu
Województwa Pomorskiego

POLSKO-AMERYKAŃSKA
FUNDACJA WOLNOŚCI

marites®
ELECTRONIC COMPONENTS

Partnerzy numeru

25^{lat}
SAMORZĄDU
WOJEWÓDZTWA
MAZOWIECKIEGO

OPOLSKIE

ZWIĄZEK WOJEWÓDZTW
RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

GDYNIA
moje miasto

Białystok

ZWIĄZEK
MIAST
POLSKICH

RFR
Ogólnopolskie Stowarzyszenie
Regionalnych Funduszy Rozwoju

kpfr Kujawsko-Pomorski
Fundusz Rozwoju

Regionalny Fundusz Rozwoju
Województwa Łódzkiego

PFR
PODKARPACKI
FUNDUSZ ROZWOJU

PODKARPACKIE
przestrzeń otwarta

PFR
PODLĄSKI
FUNDUSZ ROZWOJU

SAMORZĄD
WOJEWÓDZTWA
WIELKOPOLSKIEGO

Wielkopolski
Fundusz Rozwoju
Spółka Samorządu Województwa Wielkopolskiego

Pekabex®

signify

Fundacja Rozwoju
Demokracji Lokalnej
im. Jerzego Reguńskiego

WSPÓLNOTA